

วิชาปรัชญาและการจัดการธุรกิจ
ดร.บุญเกียรติ โชควัฒนา
วันเสาร์ที่ 3 กันยายน 2554 เวลา 9.00 – 16.00 น.

ในการเรียน หากสงสัยสิ่งใดให้ถามทันที มิเช่นนั้นหากเก็บก็จะลืมไป ไม่ได้ประโยชน์

การจะเปลี่ยนแปลงสิ่งใด ต้องเริ่มจากตัวเราเองก่อน

การบ้าน

ให้อ่านหนังสือหลักคิดและปรัชญาการทำงาน บุญเกียรติ โชควัฒนา และปรัชญา ดร.เทียม โชควัฒนา แล้ว List ขึ้นมาว่า

- 10 ข้อไหนที่ตรงกับการดำเนินความคิดและการดำเนินชีวิตของเราในปัจจุบัน
- ข้อไหนที่อ่านแล้วขัดแย้งกับความคิด/ความรู้สึกของเรา ให้นำมาอภิปรายในห้องเรียน
- ข้อไหนที่อ่านแล้วเข้าท่า แต่เรายังไม่ได้ทำตามหลักคิดหรือปรัชญานั้นและคิดจะเปลี่ยนแปลงตัวเองทำตามหลักคิดหรือปรัชญาที่อ่าน

คนเราเวลาเห็นอะไรจะต้องรู้จักสังเกต และที่สำคัญจะต้องรู้จักสรุป คนเราจะมี Sense กันทุกคน แต่พอยิ่งเรียนสูงขึ้น Sense จะลดน้อยลงไป บางคนพอสำเร็จระดับมหาบัณฑิต Sense ก็หายไหมด

โดยปกติผู้หญิงจะมี Sense มากกว่าผู้ชาย เหตุผลข้อหนึ่งคือ ผู้หญิงส่วนใหญ่จะใช้เหตุผลน้อย แต่ใช้ความรู้สึกมากกว่า

คนที่เรียนในระดับมหาบัณฑิตมักจะถูกสอนให้เชื่อข้อมูล Sense เหล่านี้ซึ่งเรียกว่าปัญญาญาณ (Intuition) จะหายไป พฤติกรรมหนึ่งที่เราเห็นได้จากมหาบัณฑิต คือเมื่อได้รับคำถาม ก็จะใช้เวลาคิดนานมากกว่าจะตอบ เพราะต้องนึกทบทวนหาข้อมูลที่ตนเองเคยรู้มาก่อน

ปัญญาญาณ (Intuition) เป็นความเข้าใจ หรือความรู้ที่ไม่ต้องอาศัยข้อมูลหรือเหตุผล แต่เกิดจากการสัมผัสความรู้ ประสบการณ์ตั้งแต่ในอดีตชาติ

ดังนั้นเราจึงไม่ควรยึดติดกับข้อมูล นอกจากนี้ข้อมูลในปัจจุบันส่วนใหญ่ก็เป็นข้อมูลขยะ เป็นข่าวสารทางด้านร้าย คนที่เชื่อข้อมูลจึงมีแนวโน้มที่จะเป็นคนที่คิดลบสูงขึ้น

การที่เราจะใช้ปัญญาญาณได้ อันดับแรกเราต้องเชื่อก่อนว่าเรามีปัญญาญาณ เชื่อว่าเรามีความรู้หรือประสบการณ์ต่าง ๆ สัมผัสไว้ตั้งแต่ในอดีตชาติ ซึ่งก็รวมถึงความรู้ต่าง ๆ ที่เราเรียนในชาติภพนี้ก็จะถูกส่งสมไปถึงชาติภพหน้าด้วย

จริต คือนิสัยของจิต การตัดจริตคือการปรับเปลี่ยนนิสัยทางจิตของเราไปในทิศทางที่ดีขึ้น

จริต มี 6 อย่างคือ

- ราคะจริต: การแต่งตัว
- โทสะจริต: การตำหนิคนอื่น จับผิดคนอื่น
- โมหะจริต: ชอบฟังชอบเล่าเรื่อง (แต่ไม่มีข้อสรุป) ลุ่มหลง
- ศรัทธาจริต: ปลื้มกับคนอื่นง่าย
- พุทธจริต: ทำอะไรจะใช้ความคิด ใช้วิจารณ์ญาณ
- วิตกจริต: กลัวสิ่งต่าง ๆ

จริตที่ไม่ดีเราสามารถใช้อุปมาพิจารณาแล้วพัฒนาให้ดีขึ้นได้

พรหมวิหาร 4: เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ล้วนเป็นเรื่องของความคิด ในเรื่องความคิดนี้ เราคิดถูกจึงจะทำได้ถูก

การที่ ดร.บุญเกียรติ มาสอน ก็คิดที่จะทำให้เกิดประโยชน์กับนิสิตที่มาเข้าเรียน จึงเป็นวิทยาทาน

ทำบุญ-ทำทาน ต่างกันอย่างไร: ทำบุญทำด้วยใจ ทำทานทำด้วยกาย การสอนหนังสือจึงเป็นการทำทาน (วิทยาทาน) แต่ถ้ามีเมตตาจิตหวังที่จะให้คนที่เรียนได้ดีก็จะเป็นบุญ หรือการที่เราเพียงแค่มีกุศลจิต มีจิตนิ่ง มีสติ ก็เป็นบุญแล้ว

หลักคิด

- ในโลกนี้ไม่มีอะไรสมบูรณ์แบบ และไม่มีอะไรที่ยั่งยืน ทุกอย่างล้วนเป็นอนิจจัง (เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป)

สติ

วิปัสสนากรรมฐาน ทำให้เรารู้สติตลอดเวลา สติก็มีทั้งสัมมาสติและมีจฉาสติ พระพุทธเจ้าทรงสอนให้เรามีสัมมาสติ คนที่มีสัมมาสติก็จะไม่ทำชั่ว สิ่งตรงข้ามกับสติ ก็คือ กิเลส ตัณหา โลภ โกรธ หลง

เมื่อมีสติ สิ่งที่จะตามมาก็คือ “ปัญญา” คนที่มีสติก็จะเกิดปัญญา

อนุโมทนาบุญ เป็นการที่เราคิดดีกับสิ่งที่คนอื่นทำ ซึ่งการคิดดีก็เป็นบุญ

การให้อภัย การอโหสิกรรม และยิ่งเป็นการให้อภัยคนที่ไม่ควรจะได้รับ การให้อภัยได้ ก็จะแสดงถึงจิตที่เป็นอุเบกขา

คนเราจะมีจิตใต้สำนึก (sub-conscious) ซึ่งจิตใต้สำนึกนี้จะเชื่อฟัง จิตสำนึก 100% และเชื่ออย่าไม่มีเงื่อนไข จิตสำนึกคิดอย่างไร จิตใต้สำนึกจะรับไปตามนั้น โดยไม่รู้ผิดรู้ถูก ไม่รู้ว่าอะไรดีหรือไม่ดีกับตัวเรา

การสื่อสารกับจิตใต้สำนึกทำได้ด้วยการคิดบ่อย ๆ ยิ่งคิดบ่อยมากเท่าไร จิตใต้สำนึกก็จะยิ่งรับได้มากขึ้นเท่านั้น

พลังของจิตใต้สำนึกที่สำคัญ จะเป็นพลังเหนียวแน่น เหมือนกับบางครั้งที่เราคิดถึงใคร คนนั้นก็โทรมาหาเรา

นอกจากนี้จิตใต้สำนึกยังมีพลังอื่น ๆ อีก เช่น ไม่เคยหลับ ซึ่งทำให้เราสามารถกำหนดเวลาที่เราจะตื่นโดยไม่ใช้นาฬิกาปลุกได้

ในการคิดของเรา เราจึงต้องไม่กลัว แม้แต่การตายเราก็ต้องไม่กลัว พระพุทธองค์จึงสอนให้เรามี มรณานุสติ เพื่อให้เราไม่ประมาท หมั่นทำความดี ซึ่งเป็นหนทางที่จะทำให้เราไปสุขภูมิ

ในเสี้ยววินาทีก่อนตาย ถ้าเราคิดในสิ่งที่ดีเราก็จะไปสุขภูมิ แต่ถ้าเราคิดในสิ่งที่ไม่ดีเราก็จะไปทุกข์ภูมิ ดังนั้นหากเรามีมรณานุสติ ก่อนตายเราก็จะไม่ตกใจ ไม่กลัว ไม่หวั่น ไปใช้บุญในสุขภูมิก่อน

เวลาที่เราคิด ให้เราตั้งคำถามและหาคำตอบด้วยตัวเอง ซึ่งคุณบุญเกียรติ จะเรียกว่า Zero base Thinking ดังเช่นพระพุทธองค์ก็สอนให้เราสอนตัวเอง

คำถามฝึกคิด: เทวดามาประจำตัวเราทำไม?

เทวดาซึ่งมีแต่ดวงจิต มีบุญบารมี แต่ไม่สามารถทำบุญทำทานทำกุศลได้ แต่มนุษย์เราทำได้เนื่องจากมีชั้น 5 มีกายหยาบ เวลามนุษย์เราทำบุญ เทวดาก็จะร่วมอนุโมทนาบุญกับสิ่งที่มนุษย์ทำ

เวลาเราทำบุญ แล้วคิดให้ตัวเองได้บุญ ยังเป็นการคิดแบบโลกียะ เป็นการทำบุญเพื่อหวังผล แต่ถ้าไม่คิดที่จะให้ตัวเอง ทำแบบไม่หวังผล จึงจะเป็นการคิดแบบโลกุตระ เวลาทำบุญจึงคิดเพียงว่า ดี มีความสุขก็พอแล้ว

พระพุทธองค์สอนให้เราคิดดี พูดดี ทำดี ซึ่งในปัจจุบันก็สามารถใช้คำว่าคิด บวก พูดบวก ทำบวก ได้

ทุกสิ่งที่เราคิดหรือพูดบ่อย ๆ จะถูกบันทึกเข้าไปในจิตใต้สำนึก ซึ่งพลังเหนียวแน่นของจิตใต้สำนึก ก็จะเหนียวแน่นสิ่งที่เราคิดหรือพูดทั้งสิ่งที่ดีและไม่ดีนั้น ให้เกิดขึ้นกับเรา

คำถามฝึกคิด: กรณีที่เราคิดว่าพระธาตุสามารถเพิ่มจำนวนได้ เพราะอะไร ?

คุณบุญเกียรติ คิดว่ามีสิ่งต่าง ๆ ในโลกเกิดขึ้นโดยเราไม่รู้ว่าจะเกิดขึ้นมาได้ อย่างไรมากมาย เรื่องนี้ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง เป็นเรื่องอัศจรรย์โดย

อัศจรรย์:

ในทางพระพุทธศาสนา ไม่แนะนำให้คิดเรื่อง "อัศจรรย์" เพราะวิสัยปุถุชน ไม่อาจเข้าใจได้โดยถูกต้องแท้ ทั้งเข้าใจไม่ได้เพราะเป็นสิ่งที่ลึกซึ้ง เป็นเรื่องทางจิต หรือเป็นเรื่องที่ไม่สามารถหาคำตอบที่สิ้นสุดได้ ถ้าคิดมากจริงจึงในการหาคำตอบเหล่านั้นอาจกลายเป็นคนบ้าได้ อัศจรรย์จึงเป็นเรื่องที่รู้ได้ด้วยการบรรลุธรรมชั้นสูงเท่านั้น

- ▲ พุทธวิสัย: วิสัยของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ผู้ที่ไม่ใช่พระพุทธเจ้าคิดอย่างไร ก็เข้าไม่ถึงวิสัยของพระพุทธเจ้า
- ▲ ฌานวิสัย: วิสัยแห่งอิทธิฤทธิ์ของฌาน ผู้ที่ไม่ได้ฌานอภิญญาคิดเท่าไรก็คิดไม่ได้ว่า ผู้ที่ได้ฌานอภิญญาสามารถแสดงฤทธิ์ต่าง ๆ ได้อย่างไร
- ▲ กรรมวิสัย: วิสัยของกฎแห่งกรรม คนธรรมดาอย่าอ้อมไม่อาจรู้ว่าผลของกรรมที่ตนได้รับ มาจากกรรมอะไร ทำไว้เมื่อใด

- ✦ โลกวิสัย: วิสัยการมีอยู่ของโลก พระอาทิตย์ พระจันทร์ ภูเขา ต้นไม้ ฯลฯ คิดไปก็ไม่อาจล่วงรู้ได้

คิดบวก (Positive Thinking)

คือ การคิดโดยไม่ต้องใช้เรื่องของข้อเท็จจริง หรือข้อมูล หรือเหตุผล แต่เป็นการปลุกจิตของเราให้มีพลังที่ดี และมีประโยชน์ต่อตนเอง ผู้อื่น และสถานการณ์ เพื่อมุ่งไปสู่ความสำเร็จทั้งทางจิตใจและกายภาพ

ตั้งคำพูดที่ว่า "จิตเป็นนาย กายเป็นบ่าว"

ตัวอย่างการกำหนดจิต:

คนที่เรียนมาสูงมักจะถูกสอนให้เป็น Specialize ทำได้เฉพาะสิ่งที่ตนเองเรียนมา ซึ่งกลายเป็นอุปสรรคที่ทำให้ไม่ประสบความสำเร็จ เราจึงควรกำหนดจิตว่า

"ถึงจะเรียนอะไรมา เราก็สามารถทำสิ่งอื่น ๆ ได้ดีทุกเรื่อง"

คนเราทุกคนสามารถสอนตัวเองได้ และคนที่สอนเราได้ดีที่สุดคือ "ตัวเราเอง"

คำถามฝึกคิด: ทำไมต่างชาติจึงสอนให้เป็น Specialist ?

การคิดให้เป็น Specialist ไม่ผิด เพราะจะทำให้รู้สึก แต่ถ้าทุกคนรู้สึกอย่างเดียวกันแต่ไม่มีใครรู้กว้างเลยก็จะไม่ส่งผลดี จึงต้องฝึกคนที่ เป็น Specialist ให้รู้กว้างด้วย ผู้บริหารที่จะสามารถดูแลทั้งองค์กรได้จะต้องเป็น Generalist

แต่ที่อเมริกาพยายามให้คนเป็น Specialist เพราะ Specialist จะไม่สามารถทำอะไรในระดับองค์กรรวมได้ จึงครอบงำควบคุมดูแลได้ง่าย

การคิดเราต้องคิดอย่างไม่มีกรอบ บางคนจะพูดว่า "คิดนอกกรอบ" คนที่พูดเช่นนี้ ความคิดที่ได้ถึงจะอยู่นอกกรอบแต่ก็ยังอยู่ใกล้ ๆ กับกรอบที่พูดถึงนั่นเอง ซึ่งการคิดอย่างไม่มีกรอบจะคิดได้กว้างไกลกว่ามาก

นอกจากนี้อเมริกายังพยายามทำให้คนเราไม่ต้องใช้ความคิด แต่ให้ใช้คอมพิวเตอร์รวมถึง Software ต่าง ๆ เพื่อให้เขาขายของได้มากขึ้น ปัจจุบันเราจึงไม่ค่อยได้ใช้ความคิด เราจึงต้องฝึกตั้งคำถามและหาคำตอบด้วยตัวเอง

Zero base Thinking

คือ การคิดแบบไม่มีข้อจำกัด ไม่ยึดติดกับฐานข้อมูลเดิม ไม่มีกรอบจำกัดทางความคิด ไม่กลัวผิด ไม่ติดเงื่อนไข

เริ่มด้วยการตั้งคำถาม แล้วตอบด้วยตัวเอง โดยใช้ประสบการณ์เก่า ๆ รวมกับสติปัญญาของเรา

ปัญญาเกิดได้อย่างไร ?

เกิดจากกระบวนการทำงานของจิตและสมองที่ทำงานร่วมกัน สมองของสัตว์กับคนจะไม่เหมือนกัน สัตว์จึงไม่อยู่ในกฎแห่งกรรมเหมือนกับคน คนจะมีคุณธรรม นโนธรรม จริยธรรม ซึ่งสัตว์ไม่มีหรือมีก็มีไม่มาก

จิตสามารถถูกหลอกได้

- คนที่ปกติทั่วไป หากมีคนหลาย ๆ คนมาพูดว่าหน้าซีด วันรุ่งขึ้นก็หน้าซีดจริง ๆ
- นักโทษประหารที่บอกว่าจะโดนประหารโดยใช้งูพิษ ถึงวันประหารก็ไขว่งูพิษให้ดู แล้วปิดตา แทนที่จะใช้งูพิษก็ดกกลับใช้เข็มแทง นักโทษก็ตายได้จริง ๆ
- กรณีบอกคนไข้ว่าผ่าตัดรักษาโรคแล้ว แต่จริง ๆ ไม่ได้ผ่าตัดแต่โรคก็หายไป
- กรณีทดลองกับนักโทษ โดยแบ่งนักโทษเป็น 2 กลุ่ม แล้วใช้น้ำกลั่นหยดลงบนแผ่นหลัง กลุ่มหนึ่งบอกว่าเป็นน้ำกลั่น อีกกลุ่มบอกว่าเป็นน้ำกรด กลุ่มที่เป็นน้ำกรด แผ่นหลังเกิดเป็นผื่น อักเสบรุนแรง นักโทษบางคนก็ตายได้จริง ๆ ส่วนอีกกลุ่มหลังก็มีเพียงอาการน้ำกัดเท่านั้นเอง
- การโฆษณา ก็เป็นการหลอกจิตด้วยเช่นกัน

เหล่านี้เป็นกรณีที่แสดงให้เห็นว่าจิตของเราถูกหลอกได้ เราจึงต้องใช้วิจารณญาณ ฟังตั้งคำถามและตอบด้วยตัวเอง

และให้เราคิดว่าเราจะเชื่อไว้ก่อนหากสิ่งนั้นไม่ทำให้เกิดโทษกับใคร ซึ่งจะทำให้เราเปิดรับสิ่งต่าง ๆ ได้มากกว่าคนที่ไม่คิดเช่นนั้น

กุศโลบาย (กุศล + อุบาย) เป็นสิ่งที่เราคิดเองได้ ทำเพื่อให้เกิดความสำเร็จ

Mindset (จิตกำหนด)

คือ ฐานความคิดที่เรายึดติด ซึ่งมีทั้งที่เป็นบวกและลบ ทั้งที่รู้ตัวและไม่รู้ตัว โดยเป็นความเชื่อที่ฝังอยู่ในจิตใต้สำนึก ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรม

บางคนไม่ยอมทำตามคนอื่นแนะนำ เพราะหากนำไปทำแล้วสำเร็จก็กลัวคนอื่นจะหาว่าไม่เก่ง การเปลี่ยนแปลงความคิดนี้ได้เพียงคิดว่า การทำงานทำเพื่อองค์กร ไม่ได้ทำเพื่อตนเอง (เป็นการละอัตตา)

การคิดเพื่อลดอัตตาตัวเอง

- เพียงคิดและ Care คนอื่นให้มาก ๆ อัตตาของเราก็จะลดลงได้เอง

โยนิโสมนสิการ: